

Stanovisko výboru regiónov „Klastre a politika klastrov“

(2008/C 257/12)

ODPORÚČANIA VÝBORU REGIÓNOV:

- vyzýva Komisiu, aby vypracovala rámcový program, ktorý by uľahčil spoluprácu a prepojenie medzi zapojenými administratívami a upevnil usmernenia pre vytvorenie klastrov, ich prepojenie a nadnárodný charakter. Spolupráca medzi klastrami sa vníma ako sľubný prostriedok na posilnenie inovatívnej kapacity v Európe a na prítiahnutie pozornosti investorov a iniciátorov inovácie na celosvetovej úrovni, a preto by sa nadnárodná spolupráca organizácií klastrov nemala obmedzovať len na oblasť Európy ale mala by mať celosvetový charakter, aby jej konečným cieľom bolo vytvorenie tzv. „*world level clusters*“ (klastrov na svetovej úrovni),
- nazdáva sa, že je potrebný celkový strategický rámec, v ktorom budú zhrnuté rôzne predstavy zúčastnených aktérov (administratívy, univerzity, výskumné strediská a podniky) a umožní koordinovane riadiť tieto tri procesy:
 - umožniť vytváranie podmienok a stimulovať zakladanie klastrov,
 - podporovať uplatňovanie iniciatív navrhovaných klastrami,
 - dospieť k prepojeniu klastrov na národnej aj na nadnárodnej úrovni, s cieľom vymieňať si skúsenosti a spolupracovať;
- v tomto zmysle, ako prvý krok v rozvoji strategického rámca navrhuje vytvorenie skupiny expertov na vysokej úrovni, ktorí by sa danou problematikou zaoberali a Európskej rade a Komisii by stanovili usmernenia na integráciu a harmonizáciu kritérií.

Spravodajca: pán Antonio González TEROL (ES/EES), generálny riaditeľ pre európske záležitosti, autonómna oblasť Madrid

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

keďže na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť 4. decembra 2006 sa zoskupenia („klastre“) označili za jednu z deviatich prioritných činností pre posilnenie inovácie v Európe;

keďže slovinské predsedníctvo Rady EÚ požiadalo výbor, aby do konca prvého polroku vypracoval stanovisko, aby ho bolo možné zohľadniť pri vypracovávaní oznámenia Európskej komisie o politike klastrov (júl 2008);

keďže závery zasadnutia predsedníctva Európskej rady v Bruseli z 13. – 14. marca 2008 poukázali na jednej strane na potrebu lepšie koordinovať snahy o zlepšenie rámcových podmienok pre inováciu aj prostredníctvom zlepšenia prepojenia medzi vedou, priemyslom, svetovými inovačnými klastrami i regionálnymi klastrami a sieťami, a na druhej strane umožniť väčšiu účasť inovatívnych MSP na klastroch podnikov a na verejnom obstarávaní;

Všeobecné pripomienky

1. vyzýva nasledujúce predsedníctvo (francúzske), aby naďalej podporovalo vypracovávanie správ a štúdií o klastroch, ako aj organizovanie politických diskusií a aby preskúmalo nové opatrenia, ktoré sa môžu vypracovať v rámci stratégie pre politiku klastrov, ktorú pripravuje Komisia;

2. definuje „klastre“ ako geografické koncentrácie podnikov špecializovaných v istej oblasti, prepojených s istými dodávateľmi a s ostatnými podnikmi v príbuzných odvetviach, ktoré si navzájom konkurujú a pritom spolupracujú. Tento sektor zahŕňa viacero odvetví, ako aj vzájomné obohacovanie oblastí vedomostí a činností. Klastre teda naplno rozvinú svoj potenciál, pokiaľ sú schopné vyťažiť zo vzájomnej závislosti, aby sa mohli pustiť do doplňujúcich činností, čím vytvoria synergie, ktoré majú za následok spoločný rast celého odvetvia, z čoho majú osoh všetci účastníci klastra. Hovorí sa aj o „coopetition“, čo je definícia podnikovej stratégie na polceste medzi spolupracou a hospodárskou súťažou, ktorá je vlastná klastrom a vedie k najvyššej úrovni hospodárskej súťaže. Účastníci klastra si musia navzájom dôverovať a zdieľať tie isté ciele a priority, aby mohli dospieť k celkovej koordinácii v zložitom kontexte na viacerých úrovniach;

3. uznáva, že EÚ len ťažko pretvára myšlienky na nové produkty a služby a že je potrebné prijať nové verejné politiky, ktoré by uľahčili prepojenie rôznych aktérov zapojených do vytvárania, prenosu a uplatňovania vedomostí. Je potrebné konečne rozvinúť nové prepojenia medzi orgánmi verejnej správy, univerzitami, výskumnými centrami a podnikmi;

4. nazdáva sa, že investície do výskumu a vývoja sú potrebné, ale doteraz boli nedostatočné. Na posilnenie inovácie v Európe je potrebné spojiť sily a nasmerovať najmä investície vo výskume na strategické odvetvia;

5. upozornil, že samotná územná koncentrácia podnikov nezaručuje rozvoj klastrov, a v konečnom dôsledku ani sieťového hospodárstva, synergií alebo konkurencieschopnosti. Je potrebné dosiahnuť kritické množstvo, dostatočnú kvantitu produkcie, pod hranicou ktorého už nie je možné hovoriť o „klastroch“. Pre uskutočnenie spoločných činností a ich trvalú udržateľnosť je takisto potrebné prikladať pozornosť kvalitatívnym aspektom a vonkajším podmienkam, hlavne z hľadiska vzájomnej dôvery a trvanlivosti vzťahov medzi podnikmi;

6. nazdáva sa, že štatistické údaje sú na ohodnotenie týchto dvoch aspektov nedostatočné a navrhuje, aby Európske stredisko pre monitorovanie klastrov vypracovalo štúdiu o podmienkach požadovaných pre zohľadnenie týchto dvoch aspektov, ktoré určujú existenciu jedného klastra a ponúka svoju pomoc, keďže môže využiť svoje skúsenosti a blízkosť k regiónom;

7. zastáva názor, že klastre sú dôležitými katalyzátormi inovácie, prispievajú ku konkurencieschopnosti a trvalo udržateľného rozvoju priemyslu a služieb a posilňujú hospodársky rozvoj regiónov vďaka vytváraniu bohatstva a pracovných miest. Prispievajú teda aj k územnej súdržnosti, jednému z cieľov, o ktoré sa usiluje EÚ v Lisabonskej zmluve;

8. nazdáva sa, že pri stimulovaní vytvárania klastrov a na podporu toho, aby sa udržali na vrchole príslušných odvetví je veľmi často potrebná účasť štátnej správy a verejných orgánov;

9. verejný sektor môže tiež zohrať významnú úlohu pri reakcii na výzvy, ktorým čelia iniciatívy v oblasti klastrov, a to prostredníctvom:

— pomoci pri objektívnom stanovení a monitorovaní výkonu;

- uľahčenia procesu iniciatívy v oblasti klastrov v priebehu ich vzniku a vývoja (pozri ďalší bod);
- začlenená iniciatíva klastrov do širšieho politického programu;

10. nazdáva sa takisto, že úlohou verejného sektora musí byť vytváranie podmienok nevyhnutných pre rozvoj klastrov, a to:

- zaručiť existenciu vysoko kvalifikovaného ľudského kapitálu;
- uľahčiť administratívne postupy pre vytváranie a rozvoj klastrov;
- podporiť vytváranie informačných centier a integrovaných centier služieb;
- podporovať spoluprácu medzi vzdelávacími inštitúciami a klastrami, hlavne prostredníctvom vytvárania spoločných centier pre odborné vzdelávanie. Bolo by vhodné, keby každý členský štát mal aspoň jedno vzdelávacie a prípravné centrum špecializované na klastre;
- zaručiť dostupnosť primeraných finančných nástrojov, ktoré môžu pokryť potreby klastrov, ako aj vzťah medzi predstaviteľmi podnikov, inovačnými centrami, investormi a zdrojmi financovania;
- uľahčiť spôsoby koordinácie v rámci klastrov a medzi nimi, ako aj vzťahy klastrov s verejnou správou;
- podporiť rozvoj príležitostí klastrov v zahraničí, ako aj ich činnosť na medzinárodnej úrovni a vytváranie nadnárodných sietí. vhodná verejná politika môže uľahčiť vytvorenie imidžu regiónu (a klastru), čo znásobí jeho možnosti rastu v zahraničí;
- podporiť výskum, vývoj a inovácie (VVI) v jednotlivých oblastiach činnosti, pričom by sa malo venovať hlavne kritickým faktorom pre uvedenie do činnosti a rozvoj inovatívnych činností, čo môže okrem iného vytvoriť pákový efekt pre súkromný sektor;
- podporovať a urýchľovať súkromné iniciatívy bez toho, aby sa opomenulo, že tri úrovne administratívy (Spoločenstva, vnútroštátna, regionálna) musia byť prepojené, pričom regionálna úroveň zohráva kľúčovú úlohu pri definovaní a uplatňovaní podporných politík klastrov;

Výbor však upozorňuje, že verejná správa sa musí vyhýbať dvom hlavným úskaliam:

- nemali by vytvárať klastre z ničoho. Klastre sú obyčajne ovocím historického vývoja a akékoľvek umelé vytváranie vedie vo všeobecnosti k neúspechu;
- z tých istých dôvodov by sa mali vyhnúť umelému predlžovaniu životnosti klastrov, pokiaľ ich trh a technológia odsunuli bokom;

11. potvrdzuje, že na to, aby boli klastre konkurencieschopné na svetovom trhu, musia vytvoriť úzke väzby medzi podnikmi,

univerzitami a verejnou správou a zriadiť stály inovačný proces, ktorý im umožní kedykoľvek doceliť nové synergie. Iba tak sa môže v budúcnosti zaručiť životaschopnosť klastra. Je potrebné vopred uviesť, že aj keď sú klastre charakteristické jedinečnosťou, treba vziať do úvahy skutočnosť, že všetky klastre nemôžu dosiahnuť tú istú úroveň vývoja, ani ten istý medzinárodný rozmer. Jedinečnosť v tejto oblasti sa dosahuje časom a vyžaduje si trpezlivosť, finančné zdroje, správne riadenie a štrukturálne reformy zamerané na trh, umožňujúce potrebnú premenlivosť faktorov (rizikový kapitál a výskumní pracovníci);

12. nazdáva sa, že pri súčasnej globalizácii trhu je pre zlepšenie koordinácie medzi podnikmi a v konečnom dôsledku spoločnej úrovne konkurencieschopnosti nevyhnutné vytvorenie „celosvetových hodnotových reťazcov“ prostredníctvom klastrov. Hoci je inovácia podstatnou charakteristikou všetkých klastrov, je nevyhnutné zdôrazniť, že klastre sa nevytvárajú len v odvetviach s vysokou technologickou úrovňou, ale aj v odvetviach so stredne vysokou a nízkou technologickou úrovňou;

13. zdôrazňuje, že klastre sú osobitne zaujímavé pre malé a stredné podniky, ktoré v nich vidia prostredie, ktoré podporuje ich vzťahy s univerzitami a veľkými podnikmi, pretože im to umožňuje vstúpiť do medzinárodných obchodných sietí;

14. upresňuje však, že v niektorých krajinách a regiónoch sa niekedy zameriava príliš na malé a stredné podniky, pričom sa zabúda, že slabé zastúpenie veľkých podnikov môže obmedziť hospodársky vplyv klastrov;

Prispieť k lisabonskej agende

15. nazdáva sa, že premenlivosť faktorov a zvýšené náklady rozvinutých ekonomík v súčasnej dobe podporujú proces relokácie, ktorý treba potlačiť a preorientovať výrobné systémy na činnosti s väčším prínosom a predovšetkým na intenzívne činnosti v oblasti a VVI;

16. nazdáva sa, že **lisabonská agenda** bola vytvorená na pozdvihnutie nových výziev, ktoré sa zrodili z globalizácie. Jej cieľmi sú: zhodnotiť ľudský kapitál existujúci v EÚ; dosiahnuť koherenciu inovačných politík; vytvoriť regulačný rámec posilňujúci túto koherenciu; podporiť vytváranie a rozvoj inovatívnych podnikov; zlepšiť prepojenia v systéme inovácií, ktorého dokončenie umožní vyvinúť sa na spoločnosť otvorenú inováciám a vedomostiam a ktorý bude preto konkurencieschopný, možno nie v zmysle nákladov, ale v zmysle vytvárania prínosu;

17. zdôrazňuje, že na zlepšenie konkurencieschopnosti musia regióny posilniť sektory s kapitálovo náročným tovarom, ktoré zamestnávajú vysoko odbornú pracovnú silu a vyznačujú sa inováciou;

18. pripomína, že Európa významne zaostáva pokiaľ ide o výdavky na výskum a vývoj v súkromnom sektore. V tomto zmysle sa výbor nazdáva, že samotné zvýšenie verejných výdavkov na výskum a vývoj bude zbytočné, ak sa podniky nenechajú viesť týmito cieľmi a neprijmú opatrenia, ktoré z toho vyplývajú. Je však dôležité, aby verejné prostriedky na VaV na vnútroštátnej úrovni boli stanovené v takej výške, aby sa prejavila ich efektívnosť. To je jediný spôsob, ako dostať tieto výdavky na trh prostredníctvom výskumu a inovácie. Verejné výdavky na výskum a vývoj musia slúžiť ako hybná sila pre posilnenie VVI v súkromnom sektore s cieľom vyvolať skutočné zvýšenie podielu, ktorý predstavujú tieto činnosti v HDP európskych regiónov. Treba preto zapojiť štyri hlavné opatrenia:

- posilniť **rozvoj klastrov** alebo konzorcií podnikov a verejných inštitúcií v oblasti vysoko inovatívnych činností.
- podporiť vytváranie fyzických priestorov usporiadaných na takéto aktivity, v ktorých by spolupôsobili vedomosti (univerzity) a hospodárske činnosti (podniky): **vedecké a technologické parky**;
- podporovať finančné a iné nástroje, ktoré umožňujú podporiť **vytváranie podnikov založených na inovácii**.
- podnecovať prepojenie rôznych vedomostných centier a VVI, podporovať výmenné fóra vedomostí a prepojenie regiónov, ktoré vynikajú v oblasti inovácie;

Rozvíjať rozmer Spoločenstva

19. víta pokrok dosiahnutý vďaka podpore Európskej komisie prostredníctvom mnohých programov a sietí, ktoré umožnili urobiť skutočné pokroky v chápaní a definovaní klastrov a ktoré umožňujú aj výmenu skúseností;

20. nepochybuje o podpore, ktorú poskytuje Európska komisia pri vytváraní a posilňovaní klastrov na vnútroštátnej a regionálnej úrovni, ale zdôrazňuje potrebu informovania o identifikácii alebo rozvoji osvedčených postupov a strediska pre identifikáciu týchto nástrojov, ktoré sa môžu systematicky používať alebo konzultovať. Tieto nástroje sa musia predstaviť príslušným aktérom jednoduchou a prístupnou formou. Výbor upozorňuje, že v tejto súvislosti práve začal vypracovávať štúdiu na tému „Klastre a politika klastrov: príručka pre regionálnych a miestnych politických činiteľov“;

21. vyzýva však Komisiu, aby vypracovala rámcový program, ktorý by uľahčil spoluprácu a prepojenie medzi zapojenými administratívami a upevnil usmernenia pre vytvorenie klastrov, ich prepojenie a nadnárodný charakter. Spolupráca medzi klastromi sa vníma ako sľubný prostriedok na posilnenie inovatívnej

kapacity v Európe a na prítiahnutie pozornosti investorov a iniciátorov inovácie na celosvetovej úrovni, a preto by sa nadnárodná spolupráca organizácií klastrov nemala obmedzovať len na oblasť Európy ale mala by mať celosvetový charakter, aby jej konečným cieľom bolo vytvorenie tzv. „world level clusters“ (klastrov na svetovej úrovni);

22. nazdáva sa, že spolupráca medzi klastromi vyplýva zo základnej potreby malých a stredných podnikov, pretože uľahčuje životne dôležitú informovanosť a technické výmeny a umožňuje zdieľať vedecké infraštruktúry a výrobné prostriedky;

23. podotýka, že existuje zjavný nesúlad medzi úsilím mnohých klastrov rozvíjať činnosť v rámci regiónu alebo krajiny a nesmiernymi možnosťami, ktoré poskytuje výmena informácií a osvedčených postupov s inými susednými klastromi v inom štáte;

24. vyzýva Európsku komisiu, aby odstránila všetky prekážky týkajúce sa obchodu a investícií v EÚ. Uplatnenie pravidiel vnútorného trhu je základom otvorenia trhov konkurencii;

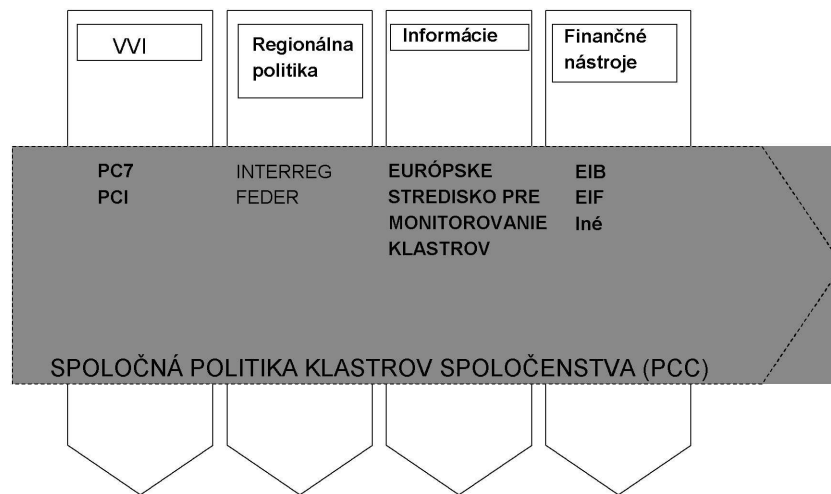
25. pripomína, že prekážky trhu spojené s rozdielmi v oblasti právnych predpisov, sociálnej ochrany a administratívnych a daňových systémov môžu byť dôležitým faktorom, ktorý obmedzuje nadnárodnú spoluprácu. Nakoniec aj jazyková prekážka prispieva k udržaniu riadenia a realizácie cieľov klastrov vo vnútroštátnom rámci a k obmedzeniu ich prepojení na medzinárodnej úrovni;

Odporúčania VR

26. odporúča Európskej komisii, aby vyriešila roztrieštenosť smerovaní činnosti EÚ v oblasti podpory klastrov a považuje za potrebné spojiť podporu klastrov a podporu spolupráce medzi klastromi do jedného smerovania;

27. sa nazdáva, že Komisia by mala ako potrebnú podporu k stále dôležitejšej úlohe, ktorou poveruje regionálne orgány pri podpore, koordinácii a efektívnom využívaní iniciatív v oblasti vytvárania klastrov regiónom zaručiť lepšiu informovanosť o iniciatívach v oblasti výskumu a inovácie, ktoré priamo podliehajú jej riadeniu (najmä pokiaľ ide o 7. rámcový program a rámcový program pre konkurencieschopnosť a inováciu). Osobitnú pozornosť bude tiež potrebné venovať zabezpečeniu primeranej spolupráce s nezávislými agentúrami, ktoré Komisia zriadila v oblasti výskumu a inovácie, ako aj so spoločnými technologickými iniciatívami (JTI – *Joint Technology Initiatives*);

28. podporuje integráciu a harmonizáciu kritérií s cieľom podnietiť klastre na európskej úrovni, ktorú považuje za nevyhnutné doplnenie existujúcej spolupráce na všetkých úrovniach, čo znamená vypracovať **jednotnú víziu činnosti** oproti čiastočnej vízii rôznych európskych iniciatív pre klastre, ktoré existujú v mnohých oblastiach (výskum a vývoj, politiky medziregionálnej spolupráce, monitorovanie technológií a hospodárskej súťaže, pomoc financovaniu projektov, atď.);

29. zdôrazňuje, že všetky opatrenia podnietené touto integračnou víziou sa musia zamerať na ciele rastu a konkurencieschopnosti a na prioritné oblasti činnosti, ktoré by nemali byť iba výmenou skúseností a informácií, ale by mali obsahovať aj spoločné činnosti a projekty, výmeny zamestnancov a účastníkov projektov, rozvoj sietí a inštitúcií Spoločenstva, atď.;

Navrhuje preto:

1. ZAVIESŤ SPOLOČNÝ STRATEGICKÝ RÁMEC PRE KLASTRE

nazdáva sa, že je potrebný **celkový strategický rámec**, v ktorom budú zhrnuté rôzne predstavy zúčastnených aktérov (administratívy, univerzity, výskumné strediská a podniky) a umožní koordinovane riadiť tieto tri procesy:

- umožniť vytváranie podmienok a stimulovať zakladanie klastrov,
- podporovať uplatňovanie iniciatív navrhovaných klastromi,
- dospieť k prepojeniu klastrov na národnej aj na nadnárodnej úrovni, s cieľom vymieňať si skúsenosti a spolupracovať;

v tomto zmysle, ako prvý krok v rozvoji strategického rámca navrhuje vytvorenie skupiny expertov na vysokej úrovni, ktorí by sa danou problematikou zaoberali a Európskej rade

a Komisii by stanovili usmernenia na integráciu a harmonizáciu kritérií. Táto skupina expertov by mala byť úplne nezávislá a predsedáť by jej mala európska osobnosť uznávaná v danej oblasti. Mali by byť do nej zapojení zástupcovia všetkých oblastí zainteresovaných do tejto problematiky: politickej oblasti, správy (hlavne regionálnej), podniky, ktoré majú skúsenosti v riadení klastrov, univerzity, výskumné a technologické centrá a finančné subjekty, prípadne iné financujúce subjekty (siete podnikateľských anjelov, fondy rizikového kapitálu...);

nazdáva sa, že strategický rámec umožní využívať rôzne iniciatívy, ktoré existujú v súvislosti so špecializovanými klastromi a prinesie v tomto smere integrovanú víziu, pričom definuje smery, ktoré umožňujú podporiť rozvoj procesu vývoja klastrov;

INKUBAČNÁ FÁZA

- vytvorenie potrebných podmienok pre rozvoj klastrov,
- poskytnutie finančnej pomoci, ktorá uľahčí prepojenie malých (a stredných podnikov) a veľkých podnikov, ktoré sa nachádzajú na tom istom území a využitie prípadných synergií,
- zaradenie „hybných“ podnikov,
- vzťahy s výskumnými strediskami odvetvia.

FÁZA UVEDENIA DO ČINNOSTI

- rozvoj vzťahov dôvery,
- prepojenie podnikov patriacich do rôznych klastrov pre vytvorenie nadnárodných metaklastrov,
- vytvorenie vlastného spôsobu organizácie a imidžu,
- príprava strategického programu spolupráce.

FÁZA RASTU

- vytvorenie a rozvoj vlastných projektov,
- zaradenie klastrov do európskych technologických platforiem,
- aliancie medzi klastrami, ktoré sú platformou spolupráce medzi regiónmi,
- šírenie výsledkov spolupráce medzi klastrami, čo zaručí, že výsledky projektu sa dostanú k ďalším regiónom,
- nové produkty, ktoré vzišli z iniciatív spolupráce.

FÁZA ZRELOSTI

- inovácie a vlastné patenty,
- vznik obchodných podnikov,
- strategické partnerstvá pre hospodársky rozvoj,
- pritiaženie nových investorov do regiónu.

2. PODNECUJÚCE ČINNOSTI PRE VYTVORENIE STRATEGICKÉHO RÁMCA, KTORÝ DODÁ CELÉMU PROCESU VIEROHODNOSŤ

uznáva, že treba podnecovať **spoluprácu medzi podnikmi** v klastroch tým, že sa bude podporovať zakladanie siete združení klastrov na prvotriednej úrovni, ktorá by im umožnila spoločne využívať služby a osvedčené postupy na európskej a globálnej úrovni hlavne prostredníctvom:

- rozvoja a zavedenia nástrojov spolupráce na zdieľanie vedomostí získaných v regionálnych klastroch,
- podpory podujatí a stretnutí s rôznymi aktérmi rôznych klastrov, hlavne podnikov,
- vypracovania spoločnej výročnej správy o činnosti všetkých európskych klastrov,
- podporovať rozvoj spoločne využívaných služieb v oblasti vzdelávania, informácií, atď.;

zdôrazňuje, že je nevyhnutné, aby administratívy uviedli do činnosti **projekty predložené v predstihu** prostredníctvom:

- prepojenia medzi monitorovacími strediskami a organizáciami pre monitorovanie technológie v rôznych

regiónoch vďaka vytvoreniu európskeho systému monitorovania v oblasti výskumu a priemyselnej inovácie a zlepšeniu informácií o duševnom kapitáli, aby sa mohli predvídať možné riešenia pokiaľ ide o ponuku a technológie, ktoré môžu predstavovať prínos,

- podnecovania spolupráce s európskymi technologickými platformami,
- rozvoja verejných projektov, do ktorých sú zapojené viaceré regióny (špecifikácie a spoločné nákupné postupy),
- uvedenie do činnosti spoločných pravidiel v rôznych regiónoch s cieľom podporiť a predvídať rozvoj inovatívnych technológií;

zdôrazňuje, že je potrebné spojiť existujúce informácie do jednej **európskej informačnej platformy pre klastre (INFOCLUSTER)** a zahrnúť do nej užitočné funkcie pre podniky, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii len čiastočne. V tejto súvislosti sa domnieva, že najvhodnejším subjektom na rozvoj činnosti tejto informačnej platformy by mohlo byť Európske monitorovacie centrum pre klastre:

- územný informačný systém, ktorý umožní utvoriť a scentralizovať súčasnú ponuku v oblasti infraštruktúr a výskumných stredísk, aktívnych podnikov vo VVI, univerzít a ďalších centier, podporovaných oblastí výskumu, kľúčových technických a politických kontaktov, atď. Tento nástroj by uľahčil vzťahy medzi rôznymi centrami vedomostí a klastrami. Mohla by ho iniciovať Európska komisia v spolupráci s VR, ktorý by poskytol kontakty s regiónmi a regionálnymi klastrami,
- dynamický barometer konkurencieschopnosti, ktorý by umožnil každému klastru porovnať sa s akýmkoľvek iným klastrom, ktorý má podobné charakteristiky a zistiť akú má pozíciu v porovnaní s konkurenčným prostredím,
- prehľad politik klastrov, ktorý zobrazí platné vnútroštátne a regionálne politiky a programy na každom území (v oblasti pomoci VVI, finančných nástrojov podpory, vzdelávacích a výmenných programov, atď.) určený na výmenu informácií,
- rôzne správy o osvedčených postupoch podnikov alebo samotných klastrov v oblasti zdieľania vedomostí;

potvrďuje, že je potrebné podporovať **spoluprácu medzi finančnými nástrojmi pre inováciu** (kapitál/zadlženie/priama pomoc) rôznych regiónov alebo rôznych krajín s cieľom uľahčiť investície do veľkých projektov, na ktorých sa podieľajú viaceré regióny rôznych európskych krajín v rámci klastrov a tie by mohli tiež viac využívať európske fondy, ako sú EIB alebo EIF;

nazdáva sa, že je možné **zdieľať zdroje a služby** medzi klastrami, aby sa umožnil spoločný prístup ku kvalitnejším službám:

- burza špecializovaných pracovných miest a výmenné a vzdelávacie programy výskumných pracovníkov v súkromnom sektore,
- mobilita podnikov vďaka zdieľaniu zariadení a služieb inkubátorov,
- výmena technických skúseností, výskumných infraštruktúr a výrobných zariadení, ktoré umožňujú usku-
točniť úspory z miery a rozsahu,
- európsky systém monitorovania v oblasti výskumu a priemyselnej inovácie a zlepšenie informovania o duševnom kapitále;

V Bruseli, 19. júna 2008

3. VYHODNOTENIA (PRED, POČAS A PO) S CIELOM RIADIŤ BUDÚCE ČINNOSTI

nazdáva sa, že vyhodnotenie je druh výskumu, ktorý používa osobitné postupy a odpovedá na tieto otázky: Sú naplnené potreby klastrov? Vypracovala sa primeraná politika? Úspešne sa zaviedla? Bude mať želaný dopad? Je možné zrevidovať nedosiahnuté ciele? Je možné zväčšiť efektivitu uplatnenej politiky?

nazdáva sa, že vyhodnotenie je nástroj, ktorý sa má využívať počas celého procesu implementácie a ktorý má hlavne (okrem iných výhod) posilniť vierohodnosť politiky klastrov.

Predseda

Výboru regiónov

Luc VAN DEN BRANDE
